

Fordította: Varga Gabriella

A CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK ELLENI INTERVENCIÓS KÖZPONT- BÉCS

1997. május 1-jével lépett életbe Ausztriában az a törvény, mely a családon belüli erőszak áldozatainak védelmét javítja.

I. A BÁNTALMAZÓ KIEMELÉSE ÉS VISSZATÉRTÉNEK MEGAKADÁLYOZÁSA, TILTÁSA

(Rendőrségi törvény/Sicherheitspolizeigesetz 38a §-a szerint)

Mit tehet az erőszak áldozata Ausztriában?

Ha nő, gyermek erőszak áldozatává válik, akkor segélyszervezethez fordulhat. Abban az esetben, ha akut veszély áll fent, akkor rögtön a rendőrséget kell hívnia védelemért a 133 segélyhívó számon. Ők kötelesek minden esetben azonnal kiszállni. Ha büntetendő cselekedet, úgy mint testi sértés, elhanyagolás, veszélyes fenyegetés, nemi erőszak vagy szabadságában korlátozás esete forog fent, akkor a csendőrségnek/rendőrségnek jegyzőkönyvet kell felvennie. Az erőszak elleni védelemről szóló új törvény lehetőséget biztosít a csendőrségnek/rendőrségnek arra, hogy ha valaki veszélybe sodor valakit, akkor rögtön eltávolítsák a lakásból és a veszélyeztetett személy közvetlen környezetéből.

Kit véd a törvény?

A törvény minden egyes személyt véd, aki lakásban vagy házban él (pl.: feleség, élettárs, gyerek, rokon és az albérlő is stb.)

Szerepet játszik-e az, hogy ki a lakás tulajdonosa/kinek a birtokában van a lakás/ház?

Nem, az nem számít, hogy kié a lakás/ház, a csendőrség/rendőrség, a bántalmazó személyt, akár a tulajdonost is eltávolíthatják.

Mikor él a rendőrség az eltávolítás és visszatérés megakadályozásának eszközével?

Ha a csendőrségnek/rendőrségnek az adott tények alapján el kell fogadnia, hogy veszélyes támadás esete forog fenn pl. mert a múltban már bántalmazásra került sor, akkor azonnal rendelkezhet a bántalmazó eltávolításáról, illetve megtilthatja, hogy visszatérjen a lakásba.

A lakáskulcs elvétele; a hatóságok kötelező informálása a megváltozott címről, ahová a bírósági idézést kézbesíthetik

A csendőrség/rendőrség a bántalmazó személytől ilyen esetben azonnal elveheti a lakáskulcsát. A személyt, akit a csendőrség/rendőrség eltávolított, felszólítják arra, hogy adja meg új elérhetőségét, hogy oda a bírósági idézést postázni tudják.

Mit vihet magával a lakásból eltávolított személy/bántalmazó?

Csak a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló feltétlenül elengedhetetlen eszközöket (pl.: némi készpénz, személyes iratok, ruhanemű, munkaruha, munkavégzéshez szükséges eszközök, gyógyszerek stb.)

Milyen területre vonatkozik a bántalmazó eltiltása?

Ez az intézkedés lakásra/a házra, úgy, mint a lakóhely közvetlen környezetére érvényes. Ez alatt a lakóhelyhez vezető út értendő. A csendőrségnek/rendőrségnek ki kell jelölnie az innentől védelme alá tartozó területet, és azt közölnie kell a bántalmazóval/a veszélyt jelentő személlyel. A hatóságok védelme alá tartozó területet „az áldozat hatékony, megelőző

védelmének megfelelő feltételek mentén kell meghatározni”. (SPG = Sicherheitspolizeigesetz)

Mi történik akkor, ha a bántalmazó személy önként nem hajlandó távozni?

Ebben az esetben a csendőrség/rendőrség kényszerrel alkalmazhat, és így távolítja el a veszélyt jelentő személyt.

Az eltávolítás és a visszatéréstől való eltiltás rendőri beavatkozása csak a tett színhelyén értelmezendő?

Nem. A bántalmazó eltávolítását és visszatéréstől való eltiltást akkor is kiszabhatják büntetési tételként, ha az érintett a bántalmazás után fordul a rendőri szervekhez, és további veszélytől való félelméről számol be.

Mi történik, ha a bántalmazó figyelmen kívül hagyja a visszatérés tilalmát?

Ha erőszakot követett el és a tiltás ellenére visszatér a lakásba vagy annak közvetlen környezetébe, azonnal hívni kell a csendőrséget/rendőrséget. A bántalmazó ezen tetteivel jogszabálysértést követ el és 5000 ATS-ig terjedő pénzbírságra ítéltető. Bűnisméltés esetén akár le is tartóztathatják az elkövetőt.

Mennyi ideig tart a visszatéréstől való tiltás?

A visszatéréstől való tiltás 7 napig érvényes. 48 órán belül a rendőrségi szervek felülvizsgálják ezt az eljárást. Abban az esetben, ha a visszatéréstől való tiltás a 7 nap letelte előtt felfüggesztésre kerül, akkor arról az áldozatot haladéktalanul tájékoztatni kell. Ez azt jelenti, hogy az eltávolított személy visszakapja a lakáskulcsot, és újra visszatérhet otthonába. Ha azonban a veszélyben lévő személy igényt tart egy a meghosszabbított védelemre vonatkozó ideiglenes/átmeneti intézkedésre, akkor a visszatéréstől való tiltás csak 14 nap múlva évül el.

Kötelező dokumentáció. A csendőrségnek/rendőrségnek minden egyes beavatkozásnál pontos dokumentációt kell vezetnie a családon belüli erőszak megtörténtéről, és ezeket a feljegyzéseket a bíróság kérésére át kell adnia.

II. A VÉDELEM MEGHOSSZABBÍTÁSÁRA VONATKOZÓ IDEIGLENES INTÉZKEDÉS (LÄNGERFRISTIGER SCHUTZ DURCH EINSTWEILIGE VERFÜGUNG = EV) A VÉGREHAJTÁSRÓL SZÓLÓ RENDELET 382 §-A SZERINT

Ha az áldozat/bántalmazott azt szeretné, hogy az erőszak elleni védelem a garantált 7 napon túl tartson, haladéktalanul, de minden esetre a 7 napon belül, kérvényeznie kell egy a bántalmazó eltávolítására vonatkozó ideiglenes intézkedést.

Ezen rendelkezés rendőrségi beavatkozás nélkül is megtörténhet.

Hol és hogyan kell kérvényezni az ideiglenes rendelkezést?

A lakóhelyileg illetékes tartományi bíróságnál. írásban is benyújtható vagy jegyzőkönyvbe mondható. Sürgős esetekben a bíróság hivatalos tárgyalási idején kívül is fogadja a kérvényeket.

A kérvény benyújtását megelőző tanácsadás, a bizalmi személy

A kérvény benyújtásához nem feltétlenül szükséges ügyvédi segítség, a sértett/a bántalmazott saját maga is megteheti ezt. Az azonban fontos, hogy teljes körű felvilágosítást kapjon jogairól, hogy ez által a bírói döntéshez szükséges összes irat, bizonyíték a birtokában legyen. Az anonim anyaothtonok, tanácsadó szolgálatok és más szociális intézmények munkatársai támogatást nyújthatnak a kérvény benyújtásához. A bírósági tárgyalás során joga van a sértettnek bizalmasának jelenlétéhez.

Kit véd az ideiglenes rendelkezés?

A rendelkezés minden közeli hozzátartozót véd, ha azok a bántalmazó személlyel jelenleg egy háztartásban élnek vagy az elmúlt 3 hónapban vele együtt éltek. Közeli hozzátartozónak számít pl.: a házastárs, élettárs, testvér és egyenes ági leszármazott, úgy mint gyermek, unoka, nagyszülő, nevelt gyermek és azok házastársai és élettársai.

Milyen esetekben lehet kérvényt benyújtani?

Abban az esetben, ha a bántalmazó személlyel való együttélés annak fenyegető magatartása miatt ellehetetlenül. A lelki terror/a lelki bántalmazás is a kérvény benyújtására jogosít 1997. május 1-jétől, sőt akkor is, ha a lelki terror következtében az érintett lelki egészsége tartós károsodást szenved, és ez által az együttélés ellehetetlenül.

Számít-e, hogy ki a lakás tulajdonosa vagy főbérelője?

Nem, itt sem játszik szerepet, hogy ki a tulaj, ettől függetlenül eltávolítják a bántalmazó környezetéből. Az a fontos ugyanis, hogy a bántalmazott személy azonnali lakásszükséglete kielégítésre leljen.

Hogyan igazolható/bizonyítható a bántalmazás megtörténte?

Bizonyítéknak számít pl.: az érintett/a vélelmezhetően bántalmazott személy vallomása, a tanúk vallomása, a csendőrség/rendőrség jelentése, orvosi igazolások/látleletek, kórházi leleletek, segítségnyújtó szervezetek munkatársainak, terapeutáinak jelentései, fotók stb.

Milyen gyorsan/milyen határidőn belül kell a bíróságnak döntését meghoznia?

Olyan gyorsan, amennyire csak lehetséges. Minél több indok és bizonyíték áll rendelkezésére, annál hamarabb képes meghozni ítéletét. Ideális esetben a bántalmazó személy eltávolításáról szóló ítéletét 14 napon belül meg kellene hoznia, hogy az érintettek a lakásban maradhassanak.

A kérvény benyújtásához a bántalmazó hozzájárulása is szükségeltetik?

Ha az érintettet vagy annak gyermekét akut veszély fenyegeti, akkor a bíróság anélkül is meghozhatja ítéletét, hogy a bántalmazót arról megkérdezte volna. Ez az eset csak akkor áll fenn, ha csendőrség/rendőrség már élt az eltávolítás eszközével.

Milyen területekre terjed ki az ideiglenes intézkedés által nyújtott védelem? Mit kell kérelmezni?

Ezen intézkedés különböző védelmi beavatkozásokat foganatosít/helyez kilátásba. Mivel itt egy polgári peres ítéletről van szó, ezért a bántalmazott személynek pontosan nyilatkoznia kell/kérvényeznie kell, hogy milyen intézkedéseket vár el/mire terjedjenek ki a védelmére vonatkozó intézkedések.

A következő intézkedéseket lehet kérvényezni/kérelmezni, illetve ezekről dönthet a bíróság:

- A bántalmazónak el kell hagynia a lakást, illetve annak közvetlen környezetét (§ 382b 1. bekezdés)
- A bántalmazó nem térhet vissza a lakásba, illetve annak közvetlen környezetébe (§ 382b 1. bekezdés)
- Bizonyos, a kérvényben feltüntetett és megállapított, helyeken mint pl.: óvoda vagy az áldozat munkahelye nem tartózkodhat (§ 382b 2. bek.)
- Minden érintkezést, kapcsolatfelvételt el kell kerülnie a bántalmazottal (§ 382b 2. bek.)

Azokat a helyeket, amelyeket szeretné a bántalmazott, hogy a bántalmazó elkerüljön, egészen pontosan meg kell határozni, akár térképen feltüntetve, körülhatárolva.

Ahhoz, hogy a kérvény azonnal hatályba lépjen, a következőket kell kérvényeznie a bántalmazónak:

- hogy az intézkedések azonnal végrehajtásra kerüljenek
- hogy a végrehajtás időpontjáról értesítsék az áldozatot

- hogy a csendőrségnek/rendőrségnek azonnal parancsba adják,
- hogy meg/felkeresésükre azonnal cselekedjenek, abból a célból, hogy eltávolítsák a bántalmazót a lakásból és annak közvetlen környezetéből.

A bíróság informálási kötelezettsége az ítéletről

Ha a bíróság a kérvényt elfogadta vagy érvénytelenítette, informálnia kell arról a nyomozóhatóságot (csendőrség/rendőrség) és ha a per szereplőinek egyike kiskorú, akkor a gyermek-/ifjúságléti szolgálatot is.

Mikor és ki hajtja végre az ideiglenes intézkedést?

Ha a bíróság meghozta a bántalmazó eltávolításáról szóló ítéletét, akkor a kérvényezőt/áldozatot informálnia kell arról, hogy mikor lép életbe a határozat. Ennek, a lehetőségeknek megfelelően azonnal meg kell történni. Az áldozat dönthet arról, hogy a végrehajtásnál jelen szeretne lenni avagy sem. A végrehajtás, tehát a határozat érvénybelépése, a végrehajtással megbízott szervek által következik be. Sürgős és különösen veszélyes esetekben a bíróság a csendőrséget/rendőrséget kérheti fel a határozat végrehajtására.

Hogyan történik a végrehajtás?

A végrehajtásra kijelölt hivatalos személy informálja a határozat érvénybelépéséről a bántalmazót, írásos formában átnyújtja azt neki, és egyben felszólítja a lakás azonnali elhagyására. Addig a helyszínen marad, míg a bántalmazó elhagyja a lakást és a lakáshoz tartozó összes kulcsot leadja. Ezeket leadják a bíróságon. Ha a bántalmazót már eltávolította a csendőrség/rendőrség, akkor a rendelkezésről szóló határozatot azon a helyen kézbesítik, amelyet a bántalmazó tartózkodási helyként feltüntetett. Ezzel kezdetét veszi a végrehajtás. Az eltávolított személynek azonban meg kell adni a lehetőséget, hogy 2 napon belül a személyes dolgait vigye magával. Ez ügyben időpontot kell egyeztetnie a végrehajtásért felelős személlyel, intézménnyel és informálnia kell erről a kérvényt benyújtó személyt/az áldozatot.

Mit vihet magával – a lakásból, házból stb. – eltávolított személy?

A bántalmazónak jogában áll személyes értéktárgyait, iratait és a személyes használati tárgyakat, úgy, mint munkavégzéshez szükséges eszközöket magával vinni. Tárgyakat, melyek a háztartás részei, megtakarított pénzt/háztartáspénzt és egyéb értéktárgyakat nem vihet magával! Ezen tárgyak megosztásáról később a bíróság dönt. Addig is a félretett/megtakarított pénzt biztos helyen kell őrizni (pl: bankfiókban).

Mit tehet a bántalmazott, ha a határozat/ítélet ellenére a bántalmazó visszatér a lakásba vagy annak környezetébe?

Erről azonnal értesítenie kell a nyomozóhatóságokat. Ők el kell, hogy távolítsák az illetőt a lakásból és annak közvetlen környezetéből. A végrehajtó szervek ebben az esetben akár erőszakot is alkalmazhatnak. Ezen kívül a csendőrségnek/rendőrségnek informálnia kell a bíróságot is a váratlan eseményekről. A bántalmazott személynek is jeleznie kell a bíróság felé és kérvényeznie kell, hogy a bíróság döntsön az ítélet figyelmen kívül hagyásának megtorlásáról/a szankcióról. Ismételt esetben/bűnismétlés esetén a bíróság szabadságvesztést is kiszabhat büntetési tételnek.

Mit tehet akkor a bántalmazott személy, ha a rendelkezés ellenére a bántalmazó megjelenik az áldozat munkahelyén, az óvodában, vagy egy olyan helyen, amire a tiltás vonatkozik, és figyelmen kívül hagyja a kapcsolatfelvételtől való eltiltást is?

Ebben az esetben is, ha veszélyben érzi magát az illető, azonnal hívnia kell a csendőrséget/rendőrséget, illetve informálnia kell őket. A nyomozóhatóság távozásra szólítja fel a bántalmazót, és büntetőfeljelentést tesz, ha bántalmazás vagy fenyegetés esete forgott

fenn. Ebben az esetben is informálni kell a bíróságot, és kérvényezni kell, hogy szankcionálja a tettet.

El lehet tekinteni az ítélet végrehajtásától?

Igen, a bántalmazott lemondhat az ítélet végrehajtásáról, azaz a bántalmazó személy azonnali eltávolításáról, de csak abban az esetben, ha a határozatot már meghozták és kézbesítették/eljuttatták az érintettekhez! Ekkor a határozatot felfüggesztik és a bántalmazó 3 hónapon belül újra kérelmezheti a végrehajtást.

Mennyi ideig érvényes az ideiglenes intézkedés?

Először 3 hónapig.

Kire és milyen esetekben érvényes az ideiglenes intézkedés meghosszabbítása?

Ezen ideiglenes intézkedés meghosszabbítható, ha a bántalmazott személy házastársa a bántalmazónak, és a 3 hónap leteltével válókeresetet ad be. Ha a bántalmazott személy élettársi kapcsolatban áll a bántalmazóval és a lakás a bántalmazott tulajdonában van, vagy ő a főbérlő, abban az esetben a kilakoltatásra vonatkozó eljárást kell indítania a bántalmazó ellen. Ha élettársi kapcsolatban élt a bántalmazott személy és a bántalmazó és a lakás közös tulajdonban van vagy mindkettőjük bérlő, akkor a bántalmazott személynek kérvényeznie kell a lakás egyedüli használatát. Az ideiglenes intézkedés így az eljárások befejezéséig érvényes.

A lakáskörülmények megtervezése az ideiglenes intézkedés letelte után

Nagyon fontos, hogy a bántalmazott személy lehetőleg már az ítélelhozatal után, legjobb egy tanácsadó központ segítségével, elkezdjen gondolkodni azon, hogy mit tesz az ideiglenes intézkedés letelte után. Némely nőnek a válás előnytelen helyzetet teremthet, és ezért más alternatívákat kell találnia.

Költségek: a kérelem/kérvény benyújtása, az eljárás költségeit enyhítő segély, tolmács

Az alacsony keresettel rendelkező nők (10.000 ATS havi összegig), az eljárás költségeit enyhítő segélyt kérhetnek. Az ideiglenes intézkedésre vonatkozóan létezik egy formanyomtatvány a bíróságon, amelyen rögtön fel kell tüntetni az anyagi helyzetre vonatkozó igazolásokat. A segély tartalmazhatja az ügyvédi költségeket is, ha a másik fél jogi képviselője megtörtént, és a nő nem tudja önerőből fedezni ennek kiadásait. A bevándorlók kérvényezhetik tolmács megbízását. A bíróságot felkérhetik arra, hogy tolmácsnőt alkalmazzon.

Gyermek, gyermek- /ifjúságjólét

Ha gyermek válik erőszak áldozatává, akkor az anya, mint törvényes képviselő kérvényezheti az ideiglenes intézkedés meghozatalát. Ha az anya azonban fél megtenni ezt a lépést, akkor abban az esetben a gyermek-és ifjúságjóléti szervek (család, gyermek, ifjúsági szolgálatok, járási közigazgatási hatóság) is felkérhetők erre a feladatra.

„A családon belüli erőszak ellen” Intervenciós Központ szolgáltatásairól

A bécsi Intervenciós Központot mint az új törvényt kísérő intézkedést hívták életre. A szolgálat az áldozatot védi, mindenképp előtt azokat a nőket és gyerekeket, akik a családon belül válnak erőszak áldozatává.

Munkájuk elsődleges célja: az érintettek védelmének és biztonságának megteremtése, erősítése és az erőszak megakadályozása.

I. Tanácsadás, kíséret, védelem

Szolgáltatásaik:

- információ és tanácsadás

- a kérvény benyújtásához és az érintett jogainak érvényesítésében történő segítségnyújtás

- kíséretet biztosít a rendőrségi, bírósági ügyintézésben
- gyermekek védelme.

Szolgáltatásaik fontos alapelvei:

- szolgáltatásaik ingyenesek, köti őket a titoktartás

- szolgáltatásaik minden érintett számára elérhetőek, a külföldi nők és gyermekeik számára is

- a bántalmazott személy oldalán állnak, és az ő kívánságait, kérését, érdekeit védik.

Kapcsolati rendszer és együttműködés:

Az érintett nők és gyermekeik védelme csak akkor lesz hatékony, ha az összes segítő szervezet szaktudásának maximumát nyújtja, hatékonyan együttműködik és beavatkozásait, szolgáltatásait összehangolja. Ez az Intervenciós Központ egyik legfontosabb hitvallása.

II. Milyen szolgáltatásokat nyújt az intervenciós központ a többi segítő szolgáltatásnak?

- A törvény értelmezését és alkalmazását megkönnyítő szakanyagokat
- Esetkonferenciákat szervez, bonyolít
- Egyes segítő szervezetek munkatársainak tanácsadással szolgál
- Szakmaközi munkacsoportokat szervez és azok tevékenységét koordinálja
- Előadásokat és szemináriumokat szervez

Várják azon személyek jelentkezését, akik a kapcsolatépítésben aktívan együttműködnének, illetve akik a nők és gyermekek ellen a családban elkövetett erőszak elleni intézkedések javításával kapcsolatban fogalmaznák meg javaslataikat!